

«Αυτοκτονικότητα και χρόνια σωματική νόσος στην εποχή της κρίσης»

Ελισάβετ Ντουντουλάκη
MSc Psychology, Διδακτορική Ερευνήτρια
Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Δείγμα

Συνολικό δείγμα συμμετεχόντων : 505

376 ασθενείς με χρόνια σωματικά νοσήματα

Άνδρες : 202 (34.5%) Γυναίκες: 174 (40 %)

129 συμμετέχοντες (control group)

Άνδρες: 32 (6.3 %) Γυναίκες: 97 (19.2%)

Εργαλεία (Screening tools)

**Εργαλεία για την εκτίμηση της
αυτοκτονικότητας (N=505)**

- **MINI interview**
 - **Risk Assessment for Suicidality Scale (RASS)**
-

MINI

(Δομημένη Διαγνωστική Ψυχιατρική Συνέντευξη)

- Πραγματοποιήθηκε από 3 ψυχολόγους
- Ασθενείς με χρόνια σωματικά νοσήματα/ control group

Risk Assessment Suicidality Scale (RASS)

- είναι μια **αυτο-συμπληρούμενη** κλίμακα που έχει αναγνωρισθεί ως αξιόπιστο και έγκυρο εργαλείο που μπορεί **να αξιολογήσει τον κίνδυνο αυτοκτονικότητας** τόσο στο γενικό πληθυσμό όσο και στους ψυχικά ασθενείς.

Journal of Affective Disorders 138 (2012) 449–457

ELSEVIER

Contents lists available at [SciVerse ScienceDirect](#)

Journal of Affective Disorders

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jad

Research report

Development of the Risk Assessment Suicidality Scale (RASS):
A population-based study

Konstantinos N. Fountoulakis ^{a,*}, Eleonora Pantoula ^b, Melina Siamouli ^a, Katerina Moutou ^b, Xenia Gonda ^c, Zoltan Rihmer ^c, Apostolos Iacovides ^a, Hagop Akiskal ^d

^a 3rd department of Psychiatry, School of Medicine, Aristotle University of Thessaloniki, Greece
^b Psychologist, Thessaloniki, Greece
^c Department of Clinical and Theoretical Mental Health, Semmelweis University, Faculty of Medicine, Budapest, Hungary
^d International Mood Disorders Center, University of California at San Diego, CA, USA

Risk Assessment Suicidality Scale (RASS)

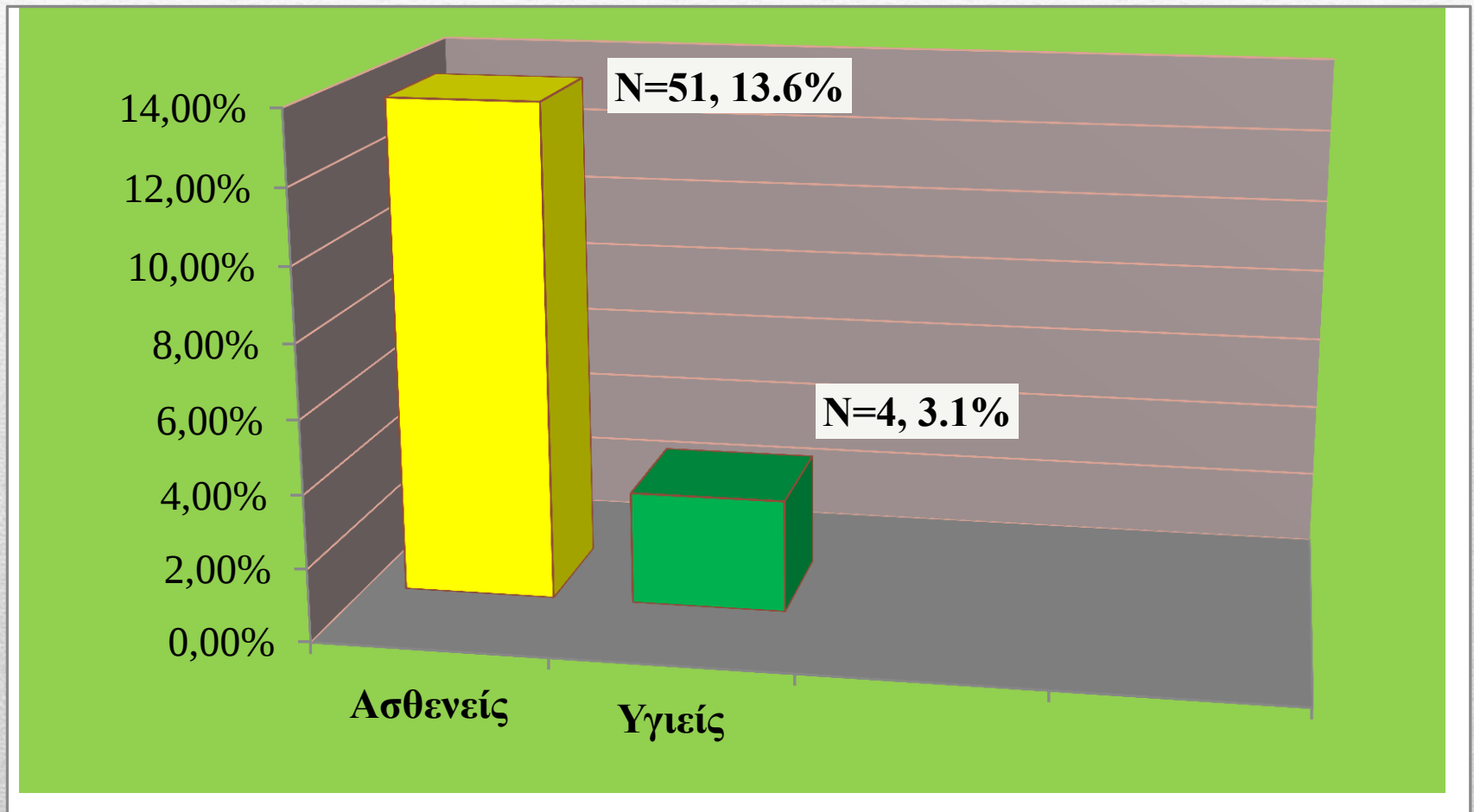
- ☐ αποτελείται από 12 ερωτήσεις
- ☐ Οι ερωτήσεις βασίζονται σε στοιχεία σχετικά με την “Πρόθεση”, τη “Ζωή”, και το “Ιστορικό απόπειρας αυτοκτονίας”
- ☐ Βαθμολογείται σε κλίμακα 0-3 τύπου Likert (καθόλου- πάρα πολύ)

Υψηλότερες βαθμολογίες δείχνουν μεγαλύτερο κίνδυνο αυτοκτονίας

Άλλα Αυτο-συμπληρούμενα ερωτηματολόγια:

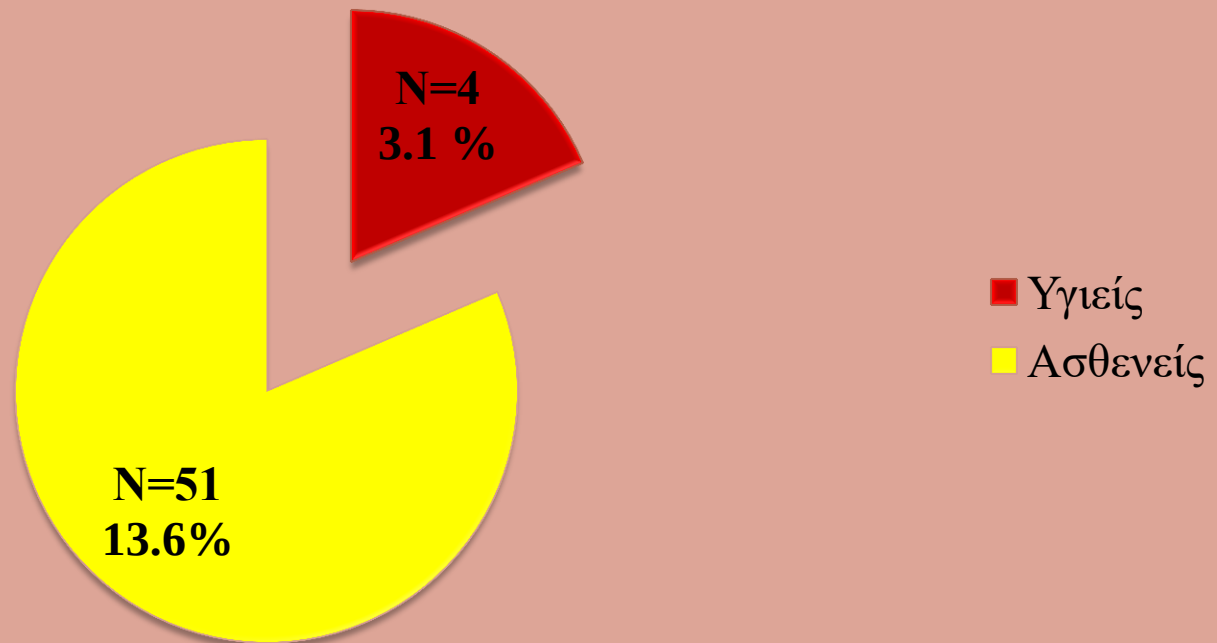
- **Ποιότητα Ζωής (WHOQOL-BREF)**
 - **Brief Illness Perceptions Questionnaire (B-IPQ)**
 - **Καταθλιπτική Συμπτωματολογία (PHQ-9)**
 - **Ανθεκτικότητας-Resilience (RS-14)**
 - **Αίσθησης Συνοχής-Sense of Coherence (SOC-29)**
 - **Τρόποι αντιμετώπισης του στρες μέσω της Θρησκευτικότητας- Religious coping" (RCOPE)**
 - **Θρησκευτικότητα (DUREL)**
-

Κίνδυνος Αυτοκτονίας σύμφωνα με τη MINI interview

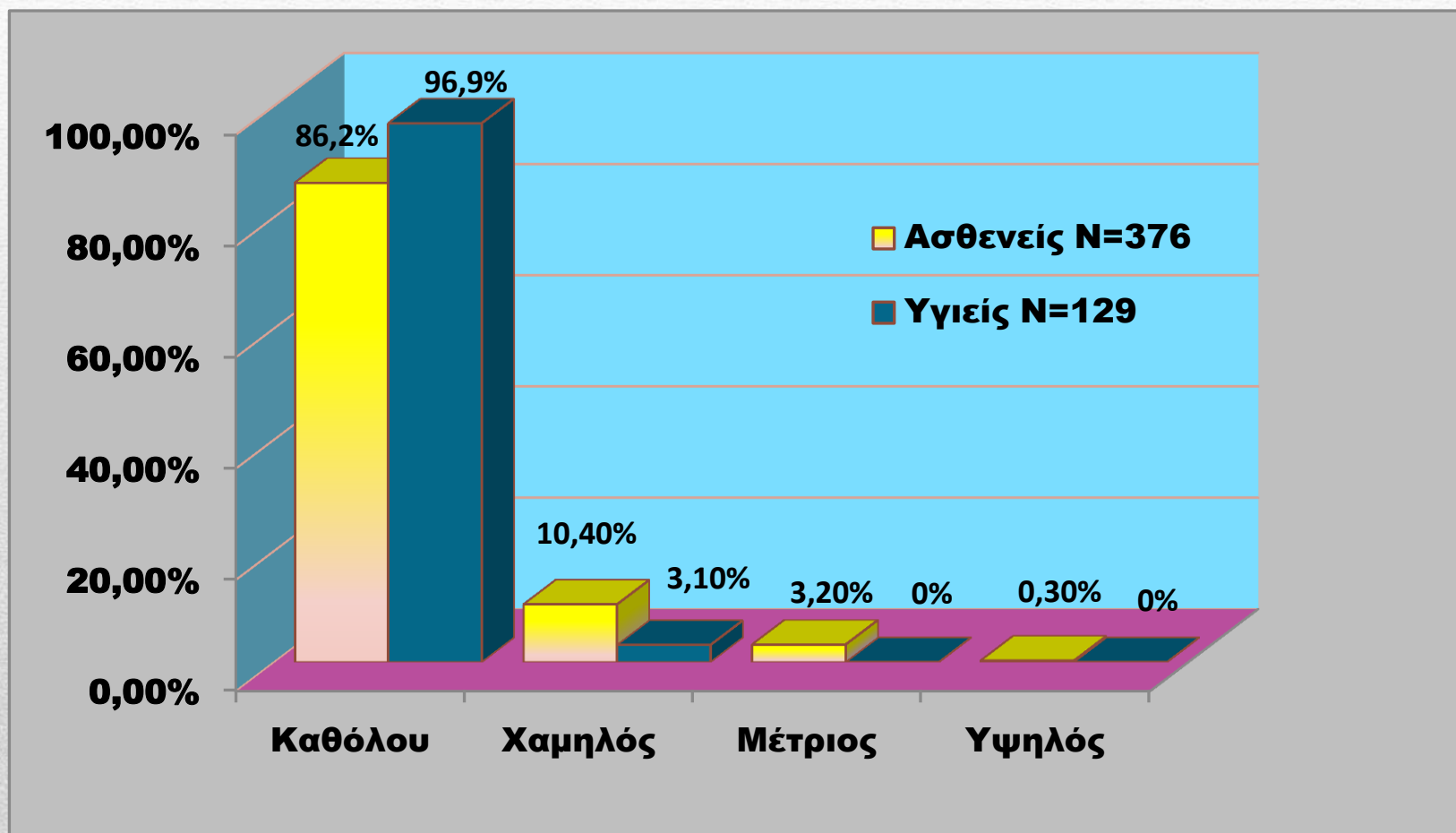

Συμμετέχοντες που θεωρήθηκαν αυτοκτονικοί σύμφωνα με τη MINI

Κίνδυνος Αυτοκτονίας

Κίνδυνος Αυτοκτονίας σύμφωνα με τη MINI (N=505)

Κίνδυνος Αυτοκτονικότητας σύμφωνα με τη RASS

Δείγμα	N	Suicidal Risk (RASS total score; mean±SD)	P value (T-test ασθενείς- υγιείς)
Ασθενείς	376	128.1±134.8	.004
Υγιείς	129	172.1±150.05	

Under revision

The relationship of the perceived impact of the current Greek recession with increased suicide risk is moderated by mental illness in patients with long-term conditions

Elisavet Ntountoulaki^a, MSc, PhD Fellow

Vassiliki Paika^a, PhD, Psychologist, Post-doc Fellow

Dimitra Papaioannou^a, Psychologist, PhD Fellow

Elsbeth Guthrie^b, MD, Professor of Psychological Medicine and Medical Psychotherapy

Konstantinos N. Fountoulakis^c, MD, PhD, Associate Professor of Psychiatry

Andre F. Carvalho^d, MD, PhD, Associate Professor of Psychiatry

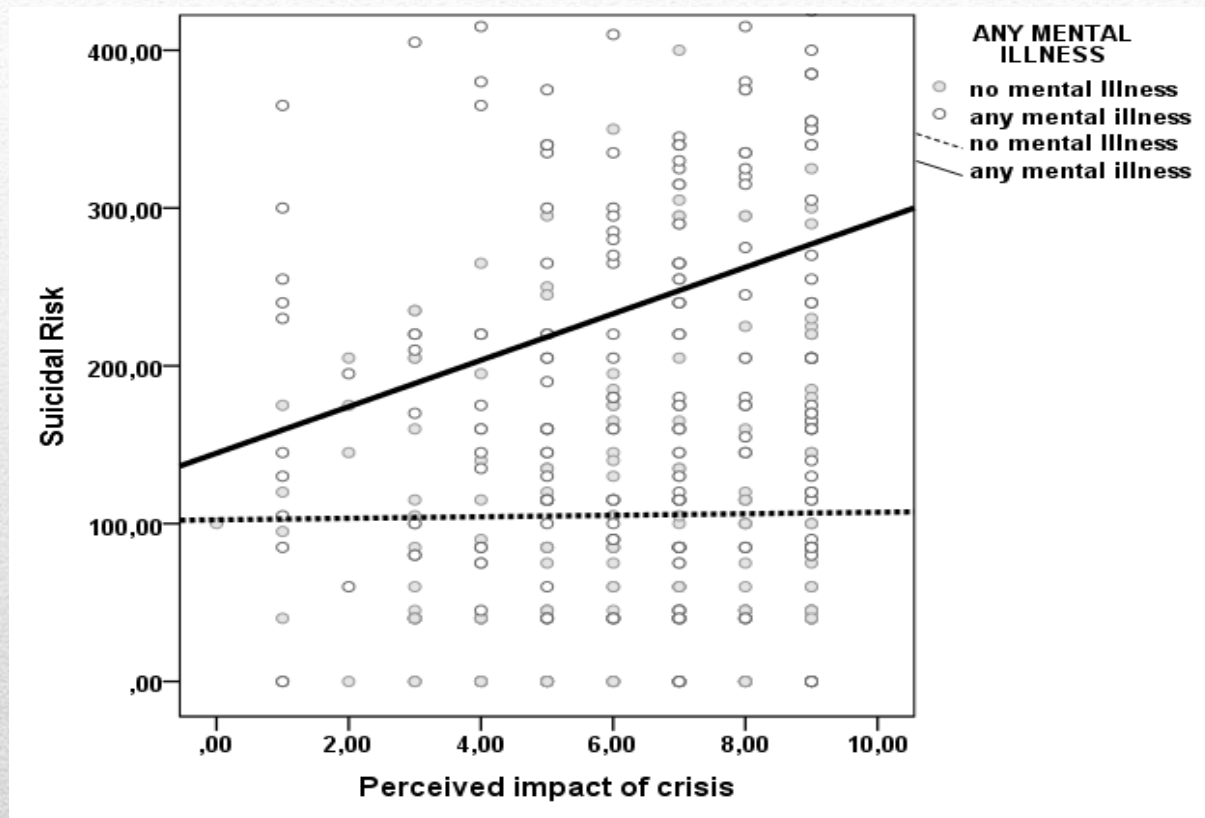
Thomas Hyphantis^a, MD, PhD, Professor of Psychiatry

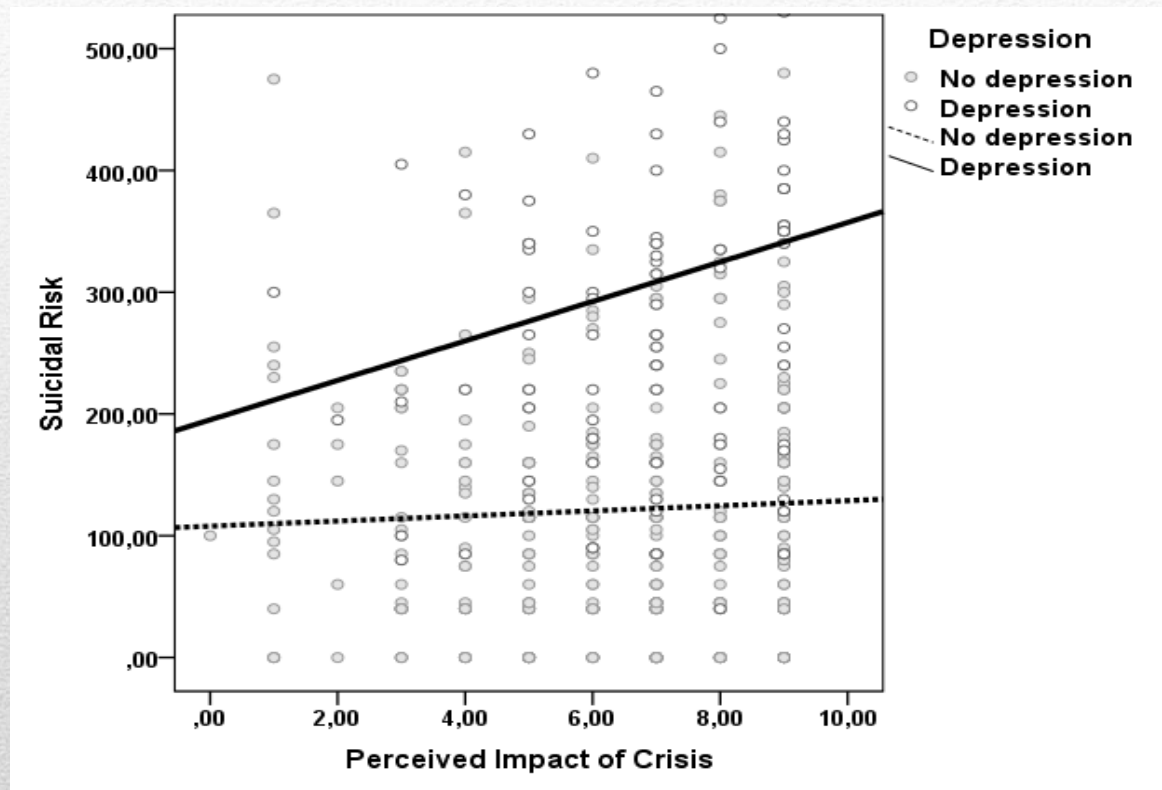
On behalf of the ASSERT-DEP Study Group members

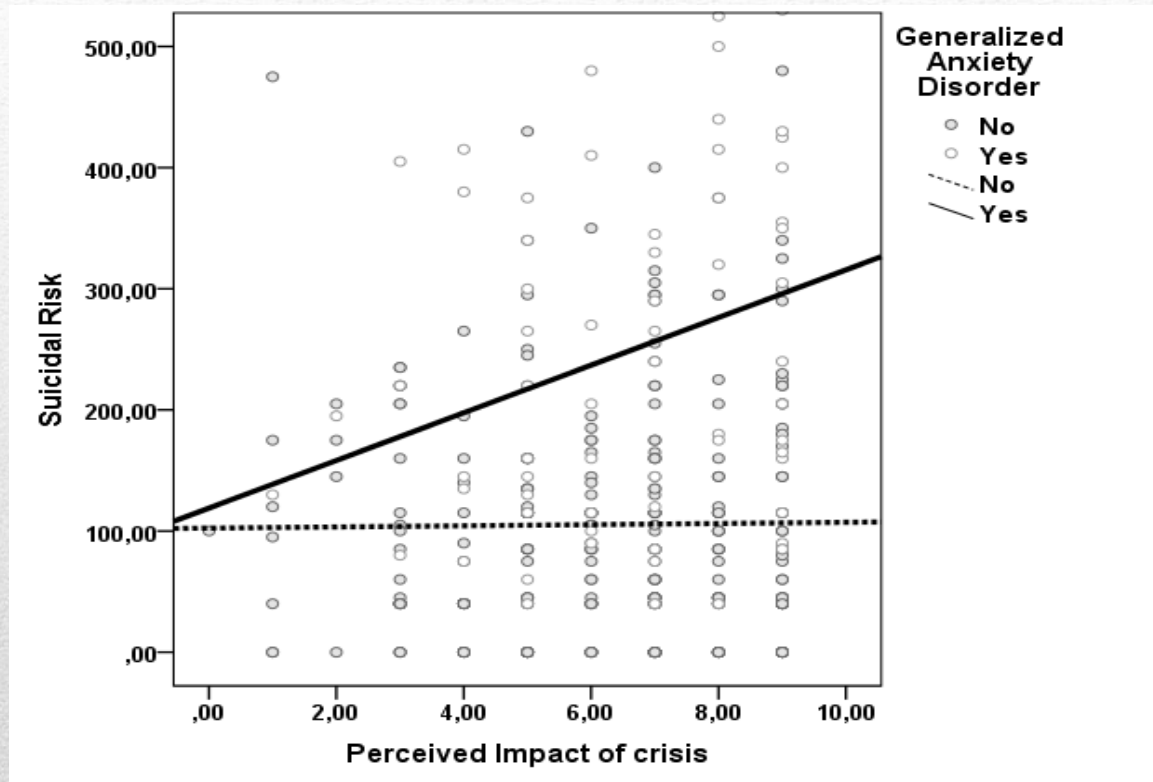
- Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης ήταν να μελετηθεί η σχέση μεταξύ της επίδρασης της πρόσφατης οικονομικής κρίσης και του κινδύνου αυτοκτονίας σε ασθενείς με χρόνια σωματικά νοσήματα και εάν αυτή η σχέση **τροποποιείται από την ύπαρξη ψυχικής νόσου**
-

Παράγοντες που σχετίζονται με τον κίνδυνο αυτοκτονικότητας (N=505)

	Suicidal risk (RASS)	
	b	p
Φύλο	-0.097	0.079
Ηλικία	0.076	0.169
Διαζευμένος/Χήρος	0.102	0.065
Ιστορικό ψυχικής νόσου	0.147	0.007
Αντίκτυπος κρίσης	0.113	0.039
Μείωση εισοδήματος τα 2 τελευταία χρόνια	0.041	0.458
Αριθμός Χρόνιων Σωματικών Νοσημάτων	0.102	0.090
Συννοσηρότητα (Charlson Index)	0.155	0.079

Τροποποιητική (moderation analysis)

<u>Οποιαδήποτε Ψυχική Νόσο (AMI) (N=505)</u>	Model 1		Model 2	
	b	p	b	p
(z) Αντιληπτή επίδραση της κρίσης	0.096	0.022	0.092	0.027
(z) Οποιαδήποτε Ψυχική Νόσο	0.442	0.001	0.439	0.001
(z) Επίδραση της κρίσης x Ψυχική Νόσο	-	-	0.095	0.022
Adjusted R ² of model	0.207		0.214	
Incremental Adjusted R ²	0.207		0.007	
Significance of F change	0.001		0.001	
<u>Μείζων Καταθλιπτική Διαταραχή (ΜΚΔ) (N=408)</u>	Model 1		Model 2	
	b	p	b	p
(z)) Αντιληπτή επίδραση της κρίσης	0.080	0.047	0.087	0.031
(z) Διάγνωση ΜΚΔ	0.484	0.001	0.474	0.001
(z) Επίδραση της κρίσης x ΜΚΔ	-	-	0.091	0.036
Adjusted R ² of model	0.245		0.253	
Incremental Adjusted R ²	0.245		0.008	
Significance of F change	0.001		0.036	
<u>Γενικευμένη Αγχώδη Διαταραχή (ΓΑΔ) (N=375)</u>	Model 1		Model 2	
	b	p	b	p
(z) Αντιληπτή επίδραση της κρίσης	0.088	0.036	0.073	0.136
(z) Διάγνωση ΓΑΔ	0.416	0.001	0.404	0.001
(z) Επίδραση της κρίσης x ΓΑΔ	-	-	0.111	0.025
Adjusted R ² of model	0.190		0.199	
Incremental Adjusted R ²	0.190		0.009	
Significance of F change	0.001		0.025	

In people with chronic illnesses, the perceived impact of current Greek crisis is associated with suicidal risk only in those with greater depressive symptom burden

Elisavet Ntountoulaki¹, Vassiliki Paika¹, Dimitra Papaioannou¹, Sofia Petrakou¹, Nafsika Poulia², Foteini Delis², Andre F Carvalho³, Elspeth Guthrie⁴, Katerina Antoniou², Thomas Hyphantis¹

(1) Department of Psychiatry and (2) Department of Pharmacology, Medical School, University of Ioannina, Greece
(3) Psychiatry Research Group, University of Ceará, Fortaleza, Brazil, (4) Psychiatry Research Group, University of Manchester, UK
On behalf of the ASSERT-DEP Study Group members

INTRODUCTION

Suicide rates in Greece have been on a remarkable upward trend following the global recession of 2008 and the European sovereign debt crisis of 2009. Recession and rises in unemployment rates have been found to be associated with suicide rates [1]. Numerous studies concluded that the specific austerity measures have been associated with increasing in suicides in Greece [2-3].

OBJECTIVE

We aimed to assess the relationship between perceived impact of the current social and financial crisis and suicidal risk in people with long-term medical conditions (LTCs), and whether this relationship is mediated by depressive symptom severity after adjusting for confounders.

METHOD

In a cross-sectional design, 140 patients with diabetes, COPD and rheumatic diseases attending routine follow-up clinics during a 4-month period were interviewed with the MINI. We assessed the independent associations of perceived impact of current crisis with suicidality risk (Risk Assessment of Suicidality Scale) and whether MINI diagnosis or depressive symptom severity (PHQ-9) moderated this relationship in multiple and hierarchical regression models after adjusting for demographics and comorbidities.

FINDINGS

- Twenty-seven patients (19.3%) were considered suicidal and 37 (26.4%) were diagnosed with Major Depressive Disorder (MDD) according to the MINI. (Fig. 1)
- The perceived impact of current crisis was significantly associated with suicidal risk independent of demographics and comorbidities (Table 1) ($b=0.194$, $p=0.027$).
- Moderation analysis showed that the current crisis influences suicidality risk only in those patients with greater depressive symptom burden as assessed by the PHQ-9 ($p<0.01$) (Fig. 2)

CONCLUSION

Psychopathology is high in people with long-term medical conditions in the era of the current Greek social and financial crisis. Even though, however, the association between recession and suicidality has been previously evidenced, present findings indicate that the perceived impact of crisis is associated with suicidality risk only in those with greater depressive symptom burden. A key policy priority should therefore be planned for the care of people with LTCs presented with severe depressive symptoms, if we are to alleviate the consequences of the current Greek social and financial crisis.

References:

- [1] Antonakakis et al (2014). The impact of fiscal austerity on suicide: on the empirics of a modern Greek tragedy. *Social science & medicine*, 122, 39-50.
- [2] Branas et al. (2015). The impact of economic austerity and prosperity events on suicide in Greece: a 30-year interrupted time-series analysis. *BMJ*, 5(1).
- [3] Kerttunen et al. (2014). Greece's health crisis: from austerity to denialism. *The Lancet*, 383(9918), 748-753.

Acknowledgements: This research has been co-financed by the Ministry of Education as part of the program named "Disparity, Inequality and Social Integration" of the European Economic Area (EEA) Financial Mechanism 2009-2014 (Research Funding Program "ASSERT-DEP" – grant number: 17459/2015: "Assessing and enhancing resilience to depression in people with long term medical conditions in the era of the current Greek social and financial crisis").

Figure 1. Mental illness of patients with chronic illnesses according to MINI.

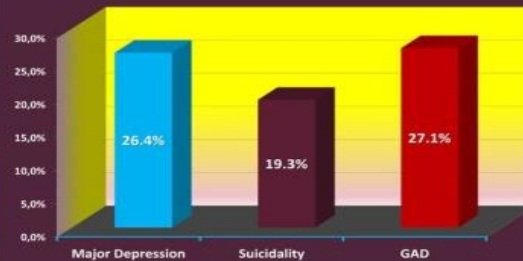
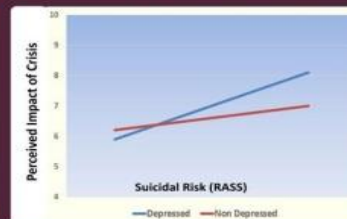

Table 1. Factors most closely associated with suicidal risk (Multiple Regression Analysis with dependent variable the RASS)

	Beta	P - Values
Impact of crisis	.194	.027
Age	.070	.256
Sex	-.110	.074
PHQ9	.692	.000

Figure 2. Impact of crisis and suicidality across MDD diagnoses (Moderation analysis)

4th Annual Conference of the European Association of Psychosomatic Medicine (EAPM): "Transforming Health with Evidence and Empathy", Lulea, Sweden, 16th-18th June 2016.

Best
Poster
Award

Elisavet Ntountoulaki¹, Vassiliki Paika¹, Dimitra Papaioannou¹, Sofia Petrakou¹, Nafsika Poulia², Foteini Delis², Andre F Carvalho³, Elspeth Guthrie⁴, Katerina Antoniou², Thomas Hyphantis¹, 2016

Συμπεράσματα

- Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν υψηλά ποσοστά κινδύνου αυτοκτονικότητας στους ασθενείς με χρόνια σωματικά νοσήματα
- Ο κίνδυνος αυτοκτονικότητας σχετίζεται σημαντικά με τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης μόνο στα άτομα με κάποια ψυχική νόσο.

Συμπεράσματα

- Ο κίνδυνος αυτοκτονίας δεν σχετίζεται με τον αντίκτυπο της κρίσης αυτόν καθαυτόν, αλλά η κρίση μπορεί να επηρεάσει τον κίνδυνο αυτοκτονίας σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες κινδύνου όπως η παρουσία μιας ψυχικής νόσου

Συμπεράσματα

- Οι επαγγελματίες υγείας οφείλουν να αναπτύξουν ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για τα άτομα με χρόνια σωματικά νοσήματα που πάσχουν από κάποια ψυχική νόσο κατά τη διάρκεια της οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα για την **πρόληψη του κινδύνου αυτοκτονικότητας** αυτών των ευάλωτων ομάδων

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

**Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας**
